

40-ї
річниці
Жовтня —
гідну
зустріч

Харківський УНІВЕРСИТЕТ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківському ордену Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 29 (903)

Субота, 28 вересня 1957 р.

Ціна 20 коп.

ПЕРЕВІРЯЄТЬСЯ ХІД ПІДГОТОВКИ

Відбулося засідання Вченої Ради. Ректор університету проф. І. М. Буланкін виступив на раді з доповіддю про підсумки набору і завдання професорсько-викладовського колективу в новому навчальному році. Доповідач відзначив, що на 805 вакантних місць цього року подали заяв понад дві тисячі абітурієнтів. Серед них була значна кількість вступників з стажем практичної роботи, яким, за новим положенням, надаються пільги.

Екзаменаційні комісії своєчасно розпочали підготовку роботи. На відміну від минулих років при цьогорічному наборі іспити проводили з усіх дисциплін по два екзаменатори, тому оцінки знань вступників були більш об'єктивні.

Доповідач відзначив також ряд недоліків, які мали місце в процесі екзаменів. Зокрема, І. М. Буланкін вказував на надто великі вимоги, що їх ставили окремі екзаменатори і часом цілі екзаменаційні комісії (історичний факультет, російська література, хімія). Не обійшлося без казусів і на математичному відділенні.

Ректор поставив перед колективом викладачів завдання на новий навчальний рік. «Ці зав-

дання, — говорить доповідач, — ясні: ми повинні готувати висококваліфікованих спеціалістів, які б стояли на рівні сучасного розвитку науки і техніки, які любили б свою Батьківщину, свій народ і які працювали б там, де вони дадуть найбільше користі».

Рада заслухала інформацію заступника секретаря партійного комітету доцента М. П. Воловика про хід підготовки до сорокаріччя Великої Жовтневої соціалістичної революції і директора видавництва О. П. Яременка про виконання плану ювілейних видань університету. Робота над виданням збірників Учених записок йде нормально за винятком збірника філологічного факультету.

Ювілейний том філологічного факультету досі ще не вкомплектований, не вистачає трьох статей; кілька робіт після літературної редакції редакція передала авторам на доробку.

До ювілейної дати лишилося небагато часу. Тому Рада університету запропонувала редакційній колегії збірника і його відповідальному редакторові доценту М. П. Легавку найближчими днями закінчити роботу над збірником і в повному обсязі передати до видавництва.

ПО СТОРІНКАХ ГАЗЕТ

Основне завдання

Вийшов новий номер стіннівки «Поліграфіст».

— Завдання нашої друкарні та видавництва, — вказує редакція стаття, — випустити в світ 520 обліково-видавничих аркушів ювілейних видань.

І газета висвітлює саме те в житті колективу, що має безпосереднє відношення до виконання цього завдання: питання кращої організації дисципліни праці по окремих цехах, поліпшення умов праці, тощо.

певне до 40-річчя Радянської влади на Україні.

Друкується також і найближчим часом вийде велика 3-томна (обсягом близько 180 друкованих аркушів) збірка документів «Велика Жовтнева со-

ціалістична революція на Україні», складена співробітниками Архіву Жовтневої революції під редакцією і з вступною статтею С. М. Королівського. Це буде найповніше за всі роки Радянської влади археологічне видання з історії Жовтневої революції на Україні, оснащене великим науковим апаратом (примітками, покажчиками, фотокопіями документів тощо).

Розгорнулася також активна робота по готуванню до наукових конференцій, на які співробітниками кафедр буде представлено 14 доповідей: 7 на конференцію, присвячену 40-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції і 7 на конференцію, присвячену 40-річчю Радянської влади на Україні.

В обласних газетах «Соціалістична Харківщина» та «Красное знамя» за останній час надруковано було близько 10-ти статей співробітників кафедри В. І. Астахова, М. К. Колісника та інших авторів. Широкою популярністю користуються лекції й доповіді співробітників кафедри серед студентів університету та трудящих нашого міста, присвячені великим ювілейним датам.

Кафедра історії СРСР, натхненна великим трудовим піднесенням, що розгорнулося в країні в знаменний ювілейний рік, збирається й надалі зміцнювати і розвивати свою творчу активність.

С. КОРОЛІВСЬКИЙ,
зав. кафедрою.

НА ПАРТЗБОРАХ ФІЛОЛОГІВ

Нещодавно на філологічному факультеті відбулися відкриті партзбори, присвячені перевірці ходу підготовки колектива до святкування 40-річчя Радянської влади.

План ювілейних заходів був намальований ще у квітні. Зроблено чимало. Підготовано до друку ювілейний том «Вчених записок»; у найближчий час буде проведена студентська теоретична конференція; викладачі факультету разом з Інститутом літератури АН УРСР візьмуть участь у ювілейній науковій сесії, яка відбудеться на початку листопада у нашому місті; філологи виступають з лекціями перед трудівниками міста.

Учасники зборів т.т. Глушенко, Легавка, Коноваленко, Корж та інші відзначили, що погано виконується план підготовки до свята художньої самодіяльності факультету, нема матеріальної бази для організації виставки «40 років Жовтня», повільно йшла підготовка ювілейних «Вчених записок».

Збори прийняли конкретну ділову резолюцію, в якій підкреслюється, що головне завдання парторганізації — покращання якості всієї учбово-виховної роботи на факультеті.

Р. БОРТНІКОВА.

ПРАЦЯ, ПРИСВЯЧЕНА ЖОВТНЮ

ПІДГОТОВЧУ роботу до святкування 40-х роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції та 40-ї річниці встановлення Радянської влади на Україні кафедра історії СРСР почала близько 2-х років тому. Вже тоді намічено було підготувати і видати 17 наукових статей та 5 монографій, присвячених окремим проблемам боротьби за перемогу Великої Жовтневої соціалістичної революції або дальшим важливим подіям історії радянського суспільства на Україні. Було також ухвалено взяти активну участь у наукових конференціях, присвячених обом ювілейним датам, підготувати студентські наукові конференції, опублікувати 10—12 статей, пов'язаних з святкуванням знаменних дат, в обласних газетах та в університетській багатотиражці; розгорнути агітаційну та пропагандистську роботу, пов'язану з ювілейними датами, в колективі університету та серед трудящих міста, нарешті, взяти участь у виданні 3-томного збірника документів з історії боротьби за перемогу Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні.

2 роки наполегливої праці всіх 14 співробітників кафедри увінчалися успіхами майже повністю.

Днями виходить з друку ювілейний, VI том «Учених записок»

історичного факультету, основну частину якого, присвячену досі ще не висвітленим питанням Жовтневої революції на Україні, становлять 13 статей співробітників кафедри.

Переважає більшість їх побудована на нових матеріалах і є новим певним вкладом в розробку історії боротьби за Жовтень на Україні. 4 статті (С. М. Королівського, І. К. Рибалки, І. Л. Шермана та К. К. Шияна) теж написані і друкуються в збірнику статей «Трудящі Харківщини в боротьбі за перемогу комунізму», який видає Центральний Державний Архів Жовтневої революції та соціалістичного будівництва УРСР. Цей збірник вийде до 40-річчя Радянської влади на Україні, тобто в грудні цього року. В Держполітвидав УРСР, у Києві нещодавно вийшла робота С. М. Королівського «Перший з'їзд Рад України» (близько шості друкованих аркушів). Днями виходять книги В. І. Астахова та Ю. Ю. Кондуфора «Пролетаріат Харкова в боротьбі за перемогу Жовтня» (близько 12 друкованих аркушів), а також І. К. Рибалки «Відновлення Радянської влади на Україні». Дві останні заплановані кафедрою роботи М. К. Колісника та І. Л. Шермана і Шевченка М. П. прийняті видавництвами, прорецензовані, редагуються і вийдуть на-

Україно моя! З діда—прадіда
рідна,
Кров'ю й потом омила священна
земля —
Сагайдаки і шаблі, Хмеля слава
побідна,
Гонти звага і лють, тільки подиву
гідна,
І Устим Кармалюк, що у пана
стріля.
Україно моя! Яворова, співуча —
Скромний Пестеля дім у старім
Тульчині,
Над ревучим Дніпром світла ка-
нівська туча
І в народних руках, наче зброя
разюча,
Гнів Шевченка живий, перелитий
в пісні.
Україно моя! Бунтівнича Віт-
чизно —
Матюшенка сліди між зажурених
трав,
Ворошилова клич у Луганську за-
лізнім
І повстання селян у Сімнадцятім
грізнім:
«Чуєш! Сурми заграли,
Час розплати настав».
Україно моя! Бойова, полум'яна—
Теплий мак на снігу, де Пархо-
менко впав,
Зорний спів Чумака, мужнє слово
Еллана,
Кожедубова мста, Убийвовк нез-
доланна,
І даліна у цвіту орудійних
заграв.
Земле, нене моя! Солов'їна Укра-
їно —
Де батьки і діди йшли учитись
в лікнеп,
Виростає в добрі молоде поко-
ління,
І мати пісню співа над колискою
сина
Про залізним конем переораний
степ.
Земле, нене моя! Найдорожча,
кохана —
Харківмашу можуть, Дніпрогесу
вогні,
І новітні моря й майбуття осіяне,
І великий народ, що блакитно-
багрянний
Прапор щастя несе у комунівські
дні.

ВАСИЛЬ ДІДЕНКО.
«За Радянські кадри».

м. Київ.

СНТ ГОТУЄТЬСЯ ДО СВЯТА

Щоб краще продумати, якими подарунками, якими хорошими справами зустріти велике свято радянського народу—40-ву річницю Жовтня, 17 вересня зібрався на засідання члени Президії студентського наукового товариства університету.

Пропозицій було багато, хороших і ділових. І Президія вирішила перш за все розгорнути та пошавити роботу всіх гуртків, якісно і кількісно поповнити їх склад.

На історичному та філологічному факультетах будуть проведені ювілейні конференції гуртківців з активною участю гуртківців кафедр історії КПРС та історії СРСР. Інші факультети готують ювілейні засідання СНТ.

На ювілейній конференції буде прочитано багато доповідей, присвячених вирішальним актуальним проблемам життя країни, розвитку досягнень радянської науки за 40 років, обов'язково будуть підготовлені і доповіді з історії Харківського студентського наукового товариства радянського періоду.

За пропозицією Президії, до ювілейних засідань на факультетах активісти СНТ готують виставки студентських наукових робіт, будуть випущені спеціальні ювілейні бюлетені СНТ.

Підготовка до свята—це підведення підсумків, це складання планів на майбутнє, це звіт про зроблене. Саме так ставляться до підготовки ювілейних конференцій, виставок, випуску бюлетеней члени наукового студентського товариства університету.

Ю. ШИЛОВЦЕВ,
голова Президії СНТ.

План підготовки до 40-ої річниці Жовтня обговорюють співробітники кафедри історії СРСР доценти Довгопол В. М., Шиян К. К., зав. кафедрою Королівський С. М. і декан факультету Слюсарський А. Г.

ФОТО:
В. Матейченка.

В УНІВЕРСИТЕТІ за останні роки склались стійкі форми марксистсько-ленінської освіти викладачів та наукових працівників — теоретичні семінари і гуртки. Для професорів, доцентів, старших наукових працівників найбільш ефективною формою партійної освіти є самостійна робота і проведення теоретичних семінарів з проблем філософії, історії КПРС, політичної економії та економіки промислових підприємств.

У 1956—1957 навчальному році в мережі партосвіти працювали 11 теоретичних семінарів, в яких брали участь 240 викладачів. Засідання провадилися один раз на місяць. Пропагандисти, партійні бюро факультетів і партійний комітет старанно розробляли тематику кожного семінару з урахуванням запитів і побажань слухачів.

Для керівництва теоретичними семінарами та гуртками партійний комітет затвердив викладачів кафедр суспільних наук, досвідчених висококваліфікованих пропагандистів-доцентів Бейгеля, Немірова, Бейліса, Куликова, Розенберга, Василієва та інших.

Працюючи самостійно і на засіданнях семінарів, слухачі не тільки поглиблюють свої знання в галузі теорії марксизму-ленінізму, але й пов'язують їх із своєю викладацькою діяльністю і тими науковими проблемами, над якими вони зараз працюють.

Як приклад, можна навести досвід роботи філософських семінарів на філологічному та фізико-математичному факультетах та теоретичного семінару з історії КПРС на історичному факультеті. На засіданнях філософського семінару філологічного факультету, яким керують доценти Куликов і Розенберг, були розглянуті і творчо обговорені деякі важливі проблеми мовознавства, літератури і естетики у світлі марксистсько-ленінської теорії.

З великим інтересом обговорювали філологи доповідь «Марксистсько-ленінське вчення про природу художнього образу», «Класицизм марксизму-ленінізму про взаємозв'язок мови та мислення», «Методологія та методи в радянському мовознавстві», «Марксистсько-ленінська естетика про художній метод і стиль».

В теоретичному семінарі фізико-математичного факультету були обговорені окремі важливі

РОЗПОЧИНАЮТЬСЯ ЗАНЯТТЯ В МЕРЕЖІ ПАРТОСВІТИ

філософські проблеми сучасної фізики. Слухачі семінару у творчій дискусії обговорили теми «Проблеми причинності у сучасній фізиці», «Сучасне вчення про простір і час у світлі діалектичного матеріалізму». На засіданні семінару була заслухана доповідь «Марксистсько-ленінська філософія про закони розвитку природи і суспільства».

Професорсько-викладацький склад історичного факультету протягом року розробляв і глибоко обговорював питання тактики більшовицької партії в період підготовки і проведення Великої Жовтневої соціалістичної революції. Розробка цієї теми семінарів значно сприяла покращенню якості викладання і творчій роботі істориків над підготовкою до видання ювілейного наукового збірника — «Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні».

Добре працювали семінари на геологічному, хімічному, економічному та географічному факультетах, в яких вивчалися проблеми політичної економії соціалізму.

Успішно виконали програму гуртки по вивченню історії партії, в яких навчалися комуністи і безпартійні працівники центрального апарату, ЦНБ та учбової бібліотеки.

Наприкінці минулого року в усіх семінарах і гуртках на заключних заняттях були підведені підсумки і визначені завдання на майбутнє. Партійний комітет і партійні бюро факультетів, враховуючи інтереси комуністів, викладачів і працівників у справі підвищення їх ідейного рівня, укомплектували мережу партійної освіти на 1957/1958 навчальний рік.

Будуть працювати в університеті 12 теоретичних семінарів для викладачів і 3 гуртки по вивченню історії КПРС. Слухачі семінарів і гурток вивчатимуть питання історії КПРС, філософії та політичної економії.

Місцевий комітет та профспілкові організації організували для робітників, технічних працівників і службовців 16 гуртків поточної політики.

У гуртках поточної політики будуть обговорені найважливіші рішення партії та уряду, події міжнародного та внутрішнього

життя країни, а також деякі питання антирелігійні та природничо-наукові.

Вже підібрані та затверджені керівники семінарів і гуртків, закінчується розробка планів занять. З 1 жовтня в мережі партійної освіти розпочнуться систематичні заняття.

На перших заняттях і семінарах, і гуртків будуть розроблятися теми, зв'язані з вивченням тез про 40-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції. Нема сумніву, що заняття з марксистсько-ленінської освіти будуть проходити організовано і на високому ідейно-політичному рівні.

Однак не можна допустити, щоб і цього року повторювались недоліки минулого. Частина комуністів вивчала теорію марксизму-ленінізму самостійно, але партійне бюро не контролювало їх роботу, ці комуністи не звітували перед партійною організацією про підвищення свого ідейно-теоретичного рівня. Партбюро біологічного факультету не знає, наприклад, як працювали минулого року комуністи т.т. Петров і Нікітін. У новому навчальному році необхідно посилити контроль за роботою товаришів, що самостійно вивчають марксизм-ленінізм, — вони повинні мати індивідуальні плани, повинні виступати з повідомленнями і доповідями на семінарах, в лекторіях тощо.

Також необхідно домогтись, щоб на заняттях семінарів і гуртків не було «мовчунів», а для цього слід покращити методичний бік занять.

Місцевий комітет (відповідальний за культурмісією тов. Ярошенко) мало вникав у роботу гуртків поточної політики.

Колектив університету, як і весь радянський народ, активно готується до ювілею — 40-річчя Великої Жовтня. Робота по підвищенню ідейного рівня університетського колективу — одна з найважливіших ділянок підготовки до знаменної дати.

Партійна організація університету організовано і на високому рівні розпочне новий навчальний рік в мережі партійної освіти.

М. ВОЛОВИК,
замісник секретаря партійного комітету.

За підготовкою курсової роботи. В лабораторії працює четвертокурсниця біофаку
О. Цікало.

ДЛЯ БОРОТЬБИ З РЕЛІГІЙНИМИ ЗАБОБОНАМИ

Однією з умов розвитку комуністичного виховання трудящих мас і глибокого засвоєння ними теоретичних основ марксизму-ленінізму для практичного їх використання у комуністичному будівництві є наполегливе і терпеливе переборення пережитків капіталізму у свідомості людей, в тому числі такого реакційного пережитку, як релігія.

Перемога соціалістичної ідеології в нашій країні не означає, однак, що в нашому суспільстві повністю ліквідовано залишки буржуазного світогляду. Такі пережитки, як релігійні забобони, ще й досі отруюють свідомість частини радянських людей, заважають їм активно і свідомо брати участь у нашому будівництві.

В. І. Ленін наполегливо і нещадно викривав реакційну роль релігійної ідеології і вимагав від партії повсякденної боротьби з релігією. Цю боротьбу В. І. Ленін вважав складовою частиною комуністичного виховання. Він вказував, що боротьба з релігією — це азбука марксизму тому, що марксистський матеріалістичний світогляд, заснований на діалектичному методі мислення, не може миритися з релігійними забобонами.

Разом з тим В. І. Ленін вимагав умілої боротьби проти релігійних забобонів без ображення релігійних почуттів віруючих, з урахуванням конкретних обставин.

Неослабна і наполеглива боротьба проти релігійних забобонів необхідна у нас і зараз, бо пережитки минулого не відмирають і не відірвуть самі собою. Войовничою атеїстичною пропагандою на базі пропаганди матеріалістичного світогляду, природничо-наукових знань особливо необхідно охопити підрастаюче покоління радянських людей.

Особливе значення має підготовка висококваліфікованих кадрів пропагандистів, здібних на рівні досягнень сучасної науки успішно боротися проти релігійних пережитків.

Ще у 1954 році у спеціальній постанові ЦК КПРС підкреслював, що боротьба проти релігійних забобонів повинна розглядатися як ідеологічна боротьба наукового матеріалістичного світогляду проти світогляду релігійного, антинаукового.

З метою посилення пропаганди матеріалістичного світогляду у вищих навчальних закладах і підготовки кадрів педагогів, які б потім зуміли у початковій та середній школі правильно поставити комуністичне виховання підрастаючого покоління, як атеїстичного виховання, за рішенням Міністерства вищої освіти УРСР у цьому навчальному році в усіх вузах України вводиться читання курсу — основи атеїзму для студентів IV-х і V-х курсів.

В нашому університеті цей курс в обсязі 20 годин буде читатися на п'ятих курсах усіх факультетів з 1 листопада 1957 року.

Завдання курсу «Основи атеїзму» полягає в тому, щоб показати студентам наукову безпідставність релігії, піддати критиці класові та гносеологічні корені різних найбільш поширених світових релігій та сектантських організацій, довести, як сучасна наука про природу і суспільство крок за кроком відкидає релігійні догми.

Завдання — виробити у студентів науково-матеріалістичний та атеїстичний світогляд. Воно може бути виконане тільки при умові, якщо не тільки учбова частина, але й громадські організації, особливо комсомольська, по-серйозному поставляться до питання посилення атеїстичної пропаганди і докладуть зусиль, щоб студенти з усією серйозністю вивчали цей курс.

Велику допомогу при слуханні курсу може подати і університетська газета, якщо вона зуміє притягти кваліфікованих авторів і буде регулярно друкувати статті на науково-атеїстичні й природничо-наукові теми.

Необхідно також, щоб університетське видавництво включило до плану своєї роботи і теми науково-атеїстичного характеру.

Крім читання курсу «Основи атеїзму», необхідна організація атеїстичних семінарів для пропагандистів, регулярне читання лекцій на науково-атеїстичні та природничо-наукові теми в лекторії університету.

При всіх цих умовах Харківський університет внесе свій вклад в справу боротьби з релігійними забобонами.

В. ПЕТРОВ, доцент.

Увага, першокурсник!

ПОРАДИ СТАРШИХ ТОВАРИШІВ

ЩО ТРЕБА для доброго навчання? Готових стандартних рецептів щодо індивідуальних навчальних планів та режиму дня, на мою думку, давати не слід. Кожен складає їх відповідно до своєї вдачі, до своїх інтересів. Але моя тверда думка — план роботи повинен бути обов'язковим у всіх. Причому, схематичний — на тиждень і досить докладний — на кожний день. Тижневий план непогано складати у суботу, а денний — напередодні вчора.

Часто можна почути, особливо від першокурсників, що багато часу забирає підготовка до семінарів. Так, це правда, коли готуватись у день семінару або напередодні. А от коли б ви

готувались протягом тижня (по півгодини або хвилини по 40 щодня), то і вільного часу було б більше, і знання були б міцнішими.

Обов'язковий для всіх інтерес, вірніше любов до науки, яку вивчаєш. Це — умова успішного навчання.

Коли захоплюють тебе дисципліни, які вивчаєш, лекції, які слухаєш — легше вчитися. Хочеться знати більше, ніж потрібно за мінімальними вимогами, глибше зазирнути у таємниці того, що вислухав на лекції.

Але все вищесказане зовсім не означає заклик до замкненості,

відходу від бурхливого громадського життя.

Чи слід говорити зайвий раз про користь фізкультури для відпочинку від розумової праці, про користь для майбутнього науковця, кваліфікованого вчителя участі у роботі наукового гуртка. А часу при раціональному його використанні вистачить на все: і на громадську роботу, і на досконале вивчення предметів, і на участь у гуртку художньої самодіяльності.

О. БУГАЄВСЬКИЙ,
студент IV-го курсу хімічного факультету.

Я РАДЖУ НАВЧАТИСЬ СИСТЕМАТИЧНО

МЕНІ здається, зовсім недавно я також, як ви зараз, прийшла до університету. Добре пам'ятаю ті труднощі, які встали переді мною, як зараз перед вами. І тоді на допомогу нам прийшли старші товариші комсомольці, які сьогодні вже працюють у школах. А тепер своїм, якщо можна так сказати, досвідом хочу поділитися з вами я.

Не збираюся, товариші першокурсники, пропонувати вам якусь

певну систему занять. Я хочу тільки сказати: практика показала, що потрібно щодня 3—4 години позалеційного часу приділяти самостійній роботі, щоб успішно прийти до сесійного періоду. Не можна обмежуватися лише вузькопрограмною літературою, особливо це стосується філологів та істориків, які повинні систематично читати найкращі новинки з літератури. Коли краще займатися? Я, наприклад, займаюся зранку, тому що лекції у нас у другу зміну. І вам пропоную розпочинати роботу не пізніше 8-ї години з тим, щоб мати невелику перерву перед

лекціями. Зрозуміло, такий порядок денний змінюється, коли є якась термінова справа. В інших же випадках ні в якому разі не треба змінювати годин занять, не можна призначати подвійну, а то й потрійну порцію на один день. Це обов'язково приведе до того, що перед екзаменами доведеться штурмувати гори літератури.

І ще одна порада. Не обмежуйтеся лише сидінням над книгою, конспектом, не забувайте, про кіно, театри, лекторії...

Пам'ятайте, що залізний порядок денний, якщо він буде вироблений на студентській лаві, згодиться в майбутньому.

В. ЯЩЕНКО,
студентка філфаку.

МИ ОБРАЛИ КРАЩИХ

На I-му курсі фізико-математичного факультету відбулись комсомольські збори. Студенти обирали своє комсомольське бюро. Ми ще мало знаємо один одного, а треба було не помилитися. Адже це дуже відповідальна справа — працювати у бюро, бути вожаком своїх товаришів. Підійти серйозно, обдумано до висунення кандидатур порадили нам старші товариші: Воробйов і Баловець.

Так ми і зробили. У склад бюро увійшли Карнадут, Крамарьов, Ахтирський, Атакішев, Татарінова, Ткаченко, Кузьміна, і, здається, ми не помилились. Це товариші, що відмінно навчалися у школі або працювали на виробництві, що добре знайомі з комсомольською роботою.

Секретарем комсомольської організації I-го курсу фізмату обрано Атакішева, що вже відбув дійсну службу в рядах Радянської Армії і в якого ми можемо багато чому навчитися.

Комсомольці I-го курсу фізмату вже повністю влились у багатогранне університетське життя.

Е. БЕБЕШКО, студентка I-го курсу фізико-математичного факу.

ПОЖВАВИТИ КОМСОМОЛЬСЬКЕ ЖИТТЯ ФІЛОЛОГІВ

Серйозні недоліки були допущені у комсомольському житті організації філологів. І саме тому комітет комсомолу університету виніс рішення про проведення зборів, а не конференції, щоб дати змогу усім комсомольцям взяти участь у роботі свого вищого органу, від якого у великій мірі залежить стан життя на факультеті.

14 первинних факультетських комсомольських організацій з своїм основним завданням справились погано: 84 студенти не склали екзаменів під час останньої сесії. Комсомольське бюро та активісти на курсх не уважно поставили до тривожних сигналів, що були відомі вже в зимову сесію. Тому деякі студенти протягом 2-го семестру минулого навчального року не тільки не звільнились від багатьох заборгованостей, а «придбали» собі ще й нові. Наслідки цього — група студентів, переважно 3-х та 4-х курсів, за наказом ректора виключено з університету. Мало уваги приділяло бюро

діяльності групових та курсових організацій. Члени бюро майже не були зв'язані з групами. На засіданнях було прослухано лише 3 звіти комсоргів, рішення, прийняті по звітах, до відома комсомольців курсів доведені не були, виконання їх не контролювалось.

Деяку користь принесли 2 семінари комсомольського активу факультету, що провадилися за участю члена КПРС тов. Федотова. Проведені були вони, правда, лише в березні — квітні і присвячені в основному правильному веденню комсомольських документів, та й крім того, були швидко розчинені у потоці подій та справ, що зв'язані були з підготовкою до фестивалю.

Зараз, на початку навчального року, для нового активу було б доцільно провести такі семінари, але не тільки з питань ведення документації, а й з інших питань учбової та виховної роботи первинних комсомольських організацій.

— Одним з недоліків роботи

комсомольського бюро було те, — сказала у своєму виступі п'ятикурсниця Костромітіна, — що рішення комсомольського бюро, його робота були відомі лише вузькому колу людей. Факультет в цілому про них нічого не знав.

Казати про філологів, що в них не зовсім гаразд справи з стінною пресою та з випуском блискавок, які б розповідали не тільки про необхідність з'явитись на засідання, але й про те, що вирішило бюро, що зробило СНТ, що робить літстудія і т. ін., дуже дивно. Але минулого року «Горьковець» почав регулярно виходити лише з грудня. В цьому році перший номер вийшов лише 22 вересня (а стіннівка Істфаку була готова вже 2 вересня). Лихо в тому, що наша стіннівка не має постійного робочого активу. І провина за це в значній мірі лягає саме на комсомольське факультетське бюро.

У виступах студентів та викладачів були підняті питання активізації суспільного життя на факультеті, поживлення роботи СНТ, політико-виховної та культурно-масової роботи.

Новообраному бюро треба приділити максимум уваги всім важливим питанням, що розглядались на зборах. З ініціативою, енергією та вимогливістю треба виконати накази комсомольців, щоб гідно зустріти наше велике свято.

ІДУТЬ ЗВІТНО-ВИБОРЧІ ЗБОРИ У КОМСОМОЛЬЦІВ ВИДАВНИЦТВА

У нашому видавництві велика і працездатна комсомольська організація, яка останнім часом значно зросла за рахунок нових робітників, що прийшли до друкарні з атестатами зрілості; Серед них багато скромних, хороших комсомольців, і про деяких з них, наприклад, про Таню Милашенко з складального цеху, вже зараз кажуть, як про передових робітників.

Природно, що поживилась комсомольська робота. У звітній доповіді секретаря О. Третьякової було перераховано чимало хороших справ.

І все ж зроблено не досить. Про це казали у своїх виступах комсомольці Антонюк, Милашенко, Масюков, Лебедева та ін. Є ще ряд питань, мимо яких пройшло комсомольське бюро, не зумівши усунути серйозні недоліки. Наприклад, здається, така нескладна, але важлива річ, як боротьба за чистоту робочого місця, щоб був встановлений руко-

мийник, щоб були чисті рушники. Домогтись цього повинно нове бюро.

Про недостатню увагу до стінної газети говорили не тільки комсомольці, але й стара комуністка К. В. Шлосберг.

Секретар парторганізації видавництва тов. Бутакова зауважила, що все ще мало займається комсомольська організація питанням соціалістичного змагання. Адже це так важливо, особливо зараз, напередодні свята.

Вірну думку висловила комсомолка Милашенко. Вона сказала, що комсомольці неохоче і рідко збираються на збори, значить немає в них наболілих питань, значить не вистачає в нашій роботі комсомольського вогника.

Комсомольська організація видавництва — єдиний комсомольський робітничий колектив в нашій організації. А комітет комсомолу приділяв йому протягом року дуже мало уваги.

АКАДЕМІЧНУ РОБОТУ — В ЦЕНТР УВАГИ

— Наша конференція проходить в дні, коли радянський народ, все прогресивне людство готуються гідно зустріти всенародне свято — 40-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, — так почав свою звітну доповідь секретар комсомольського бюро фізико-математичного факультету тов. Яшин.

Якщо фізико-математичний факультет не відстає в культурно-масовій роботі (друге місце по університету), якщо він є везучим по фізкультурі і спорту, якщо фізики і математики активні в шефській роботі, то найгірше справа тут з основним — з академічною роботою. В цій галузі факультет міцно посідає... останнє місце в університеті.

А на фізмати є з кого брати приклад у навчанні. Тут багато комсомольців, які вчать на «відмінно»: Воробйов (VI курс), Голайко (V курс), Полякова (IV курс), Смердов (III курс) і багато інших. Успішність залежить перш за все від виховної роботи серед студентів, а вона була поставлена на факультеті слабо. Нічим іншим не пояснюються факти негідної поведінки студентки IV курсу Іванько, виключеної з комсомолу Соломка, Привороцького, Ланецького, які посміли присвоїти собі державні гроші.

Негаразд на факультеті і з науковою роботою. Найбільший факультет в університеті — фізико-математичний — подав на квітневу наукову конференцію найменше наукових студентських робіт (у процентному відношенні).

Добре була поставлена за звітний період шефська робота в гуртожитку транспортного машинобудування ім. Малішева. Разом з історичним факультетом фізматовці шефствували над колгоспом ім. Сталіна.

Делегація від звітно-виборчих комсомольських зборів філологічного факультету, яка прийшла вітати комсомольську конференцію фізиків і математиків, висловила надію, що комсомольці фізмату гідно зустрінуть 40-і роковини Великого Жовтня.

Це — найбільше бажання великого колективу комсомольців фізико-математичного факультету.

На педагогічній практиці. Урок ботаніки у 5-му класі 105-ї школи веде студентка біологічного факультету Л. Журавльова.

Фото В. МАТЕРІЧЕНКА.

В лабораторії вченого

Людина радянської науки

Нарис

Шостирічний хлопчик на далекій півночі, поблизу Архангельська, любовно збирає квіти, годинами блукає в лісі. Роки йдуть. Хлопчик мріє вчитися. Але рано залишившись без батька, змушений йти «в люди». Заробляти малому на хліб нелегко. Втома, іноді і голод, але читання завжди залишається улюбленим заняттям. Кожна книга ширше відкриває перед очима світ.

Потім Донбас, вступ до лав ВЛКСМ. Юнак мріє про вивчення питань про виникнення життя. І тому, зрозуміло, що коли у члена-кореспондента Академії наук УРСР професора В. М. Нікітіна питають, який день він вважає найщасливішим у житті, вчений не вагаючись відповідає: «коли студентом 1-го курсу біофаку переступив поріг вузу».

Роки були нелегкі. Холодно і голодно жили студенти. Ні, не про чайники та дзеркальну шафу у кожній кімнаті гуртожитку вони турбувались. Мова йшла часто про те, як, при наявності однієї пари чобіт, декільком студентам не пропускати лекцій, семінарів, нової вистави.

Студент відмінник, комсомольський вожак, дружок університетського Володимир Нікітін звертає на себе увагу відомого вченого О. В. Нагорного. Талановитою називає він першу студентську наукову доповідь «Анабіоз». Активний учасник студентського наукового товариства, Володимир Ні-

кітін вирішує все життя присвятити науці.

Є люди, для яких життя — діяльність, девіз їх: шукати і знаходити. Вони вміють понад усе ставити інтереси своєї науки, всього себе віддавати служінню обраній справі. Саме до таких вчених ентузіастів, безмежно відданих науці, належить В. М. Нікітін, вчений широкого діапазону, чудова людина, щирий друг, уважний вчитель.

В суворих умовах евакуації він не припиняє наукової діяльності, робота, виконана ним у Новосибірському сільськогосподарському інституті, де він завідував кафедрою анатомії і фізіології сільськогосподарських тварин, має велике теоретичне і практичне значення, але основна діяльність видатного біолога пов'язана з Харківським університетом.

Наукові інтереси Володимира Миколайовича Нікітіна за весь час його діяльності були сконцентровані навколо проблем вікової і порівняльної фізіології людини і тварин. Крім того, йому належить 10 друкованих робіт з загальнобіологічних питань.

Його роботи з проблем вікової і порівняльної фізіології здобули визнання серед багатьох біологів різних країн.

Перед наукою давно стоїть питання — чому ми старіємо? Саме над цією проблемою разом з проф. І. М. Буланкіним працює В. М. Нікітін. Ця робота ведеться безперервно з 1929 року. Довго він був одним із здібних учнів заслуженого діяча науки професора О. В. Нагорного, а після його смерті проф. Нікітін завідує кафедрою і науково-дослідним інститутом біології. За всі ці роки в галузі ентофізіології він друкує 47 досліджень, які спрямовані в бік глибокого вивчення вікових змін обміну речовин. Проф. Нікітін не тільки встановив у своїх роботах нові показники процесів вікових змін організмів, але й намагався розкрити головні причини цих змін. Він ретельно вивчає зміни в онтогенезі співвідношень між асиміляційною і дисиміляційною фазами життєвого процесу. Зараз під його керівництвом колектив кафедри фі-

зіології людини і тварин успішно розробляє ряд нових підходів до проблеми онтогенезу. Глибоко вивчається вплив нервової трофіки на процес онтогенезу і значення гуморальних факторів у вікових змінах організму. Праці проф. Нікітіна ставлять на реальний ґрунт питання про боротьбу із старінням на основі знання механізму старіння.

Працює Володимир Миколайович і в галузі порівняльної (зоотехнічної) фізіології і біохімії. Визначні дослідження належать професору в галузі травлення сільськогосподарських тварин. Результатом його гематологічних робіт було створення обширного «Атласу гематології сільськогосподарських і лабораторних тварин», який за справедливим відзивом видатних гематологів є справжньою енциклопедією гематології.

Володимир Миколайович чудова, чуйна людина, що з батьківським піклуванням ставиться до своїх учнів. Його цікавить і робота, і особисте життя кожного аспіранта, кожного співробітника. Його поважають і люблять усі співробітники кафедри. Асистент Сазанова розповідає, як цікаво і корисно працювати з професором. Завжди він вносить у

справу вогник завзяття, щодня народжуються нові думки. В. М. Нікітін добре розуміється на літературі. Його цікавлять такі письменники як Шолохов, Каверін, Федін, Фадеєв. «Особливо люблю науково-фантастичну літературу, — каже він. — Колись сам приймав участь у редактуванні», — додає професор, всміхаючись.

Володимир Миколайович — досвідчений пропагандист і агітатор, голова Харківського товариства по поширенню наукових і політичних знань. Ряд років він керує щорічним оглядом студентських наукових робіт міста.

Радянський уряд високо оцінив заслуги професора Нікітіна перед народом, нагородивши його орденом Трудового Червоного Прапора.

До 40-річчя Жовтня В. М. Нікітін підготував книгу «Історія вікової фізіології СРСР», а також «Другу серію дослідів по експериментальному продовженню життя лабораторних тварин».

Шлях до науки простому юнакові відкрила Радянська влада. І весь свій хист, всю свою енергію він віддає служінню своєму народові, рідній партії.

І. РОНІН.

«ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Стр. 3, 28 вересня 1957 р.

ЗВІТУЄ СТУДКОМ

У клубі гуртожитку по проспекту Леніна, 20 відбулись звітно-виборчі збори. Студенти обирали новий склад студкому.

Про зроблене за рік розповіли зборам член студкому Орищенко. Студенти, мешканці гуртожитку, протягом року прослухали багато цікавих лекцій, були учасниками ряду корисних заходів. Часто проводилась перевірка санітарного стану кімнат, було організовано чергування по коридорах. Гуртожиток серед інших гуртожитків університету зайняв друге місце.

Поряд з цим є й недоліки. Так, в останній період минулого року діяльність студкому, припинилась, тому що у складі його було багато п'ятикурсників. Іноді студком мало звертає уваги на запити мешканців. У гуртожитку є телевізор. Але у свій вільний час студенти не мають можливості ним користуватись, тому що немає дрімшениця.

В. МАКОГОНОВ.

Жодного хвостиста на студентській лаві

Порівнюючи успішність біологічного факультету у 1956/1957 навчальному році з минулим роком, можна відразу помітити значний спад. Це позначилось не тільки на збільшенні кількості поганих оцінок, але й на зменшенні кількості відмінників. Чим це пояснюється? Частково тим, що багато студентів, переведених з педінституту, не зуміли швидко увійти у нову колію, частково тим, що викладачі підвищили вимоги, а студен-

Слідами наших виступів

«НА ДЕЯКИХ ФАКУЛЬТЕТАХ НЕСЕРІОЗНО СТАВЛЯТЬСЯ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПЕДПРАКТИКИ»

Як повідомив нам декан фізико-математичного факультету тов. Кривець, на факультеті дійсно скорочено час педпрактики до 3-х тижнів на фізичному відділенні і до 4-х — на математичному у зв'язку з переносом практики з 3-го на 4-й курс.

У подальшому практика буде відбуватися точно за навчальним планом.

НОВИНИ НАУКИ І ТЕХНІКИ ЗА РУБЕЖЕМ

На одній із лондонських виставок велосипедів недавно була продемонстрована велосипедна рама з пластмас із скловолокна. Така рама важить у п'ять разів менше, ніж звичайна сталевана.

У Франції винайдено дуже легку, ручну телевізійну репортажну установку, загальна вага якої дорівнює восьми кілограмом. У камері вагою 1,3 кг, з'єднаний кабелем з портативним передавачем, що носить на спині, використовуються відкриті і звичайна кінооптика для шістьнадцятилітрової плівки. Передавальний пристрій складається із синхронізатора, блоку живлення і мініатюрного передавача потужністю в кілька десятків ват, який працює на 30 напівпровідникових тріодах і діодах. Гальванічна батарея забезпечує живлення установки на протязі 4 годин. Зображення з камери передаються розташованому в радіусі кількох кілометрів репортажному автобусу, де відбувається відбір зображень.

Якщо при вулканізації гуми сіркою замість окису цинку застосувати його перекис, то одержується прозора гума. Через пластину такої гуми завтовшки в 2 см можна вільно читати книгу.

В ГУРТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Наш гурток української літератури має свої хороші традиції. Актив-

ними учасниками гуртка були кращі випускники факультету. Саме тут в дружній атмосфері, у безпосередніх бесідах, іноді суперечках, зароджується справді науковий підхід до літературних явищ, до специфіки літератури як мистецтва слова.

У минулому році засідань було небагато, але зате вони були змістовні і цікаві. Обговорення спектаклю «Ой піду я в Бориславку» в присутності співавтора п'єси Л. Балобана перетворилось у теплу, по-товариськи безпосередню дискусію.

На засіданні гуртка, що відбулось нещодавно, цікаву доповідь зробив студент V курсу В. Калашник. Він узяв за мету дати характеристику української

революційної поезії 1917—1920 рр. і це йому у великій мірі вдалось.

Переконаливо і живо доводить доповідач, що ця поезія черпала натхнення в революційній дійсності, у боротьбі трудящих за нове життя.

Трудність розробки теми в тому, що спеціальної узагальнюючої праці про поезію цих років немає. І все ж Калашник не обмежився лиш аналізом улюблених поетів Сосюри, Тичини, а сміливо взявся і за оцінку несправедливо забутих Блакитного, Терещенка, Чумака, що був закатований денікінцями на 19-му році життя. Як живі, постають перед нами суворий і ніжний поет Блакитний, співучий Чумак, щирий і бурхливий Сосюра, революційний плугатор Тичина.

З суттєвим принциповим зауваженням з приводу доповіді виступив студент III-го російського Г. Грицай. Виступали і інші.

На жаль, небагато студентів, присутніх на доповіді, були підготовлені до виступу. Чомусь не з'явилися активні гуртківці Станішевський, Юрченко, Чугуй. І зовсім уже погано, що послухати доповідь свого співкурсника не прийшли студенти V курсу. Тому, на жаль, засідання було немасовим. В найближчі дні наш керівник М. І. Кенігсберг запропонує нам нові теми. Гадаємо, що деякі, як і В. Калашник, оберуть теми, що стосуються історії радянської поезії, радянської літератури за 40 років. Адже саме це — радянська історія, наші досягнення — хвилюють весь народ.

В. БАТКАЛОВ,
староста гуртка.

ти працювали по-старому. Переглядаючи список невстигаючих, можна побачити в ньому «штатні одиниці»: Лесніков, Мальковський, Кидалінський, Дубровська і деякі інші.

Комсомольська організація проводила значну роботу. Знайомились з домашніми умовами відстаючих, викликали їх на засідання бюро, пропонували товариську допомогу. Навіть встановлювали остаточні строки складання заборгованостей.

Але строки проходили, а «хвостисти» залишались. І причина в тому, що деканат і комсомольська організація не зуміли рішуче поставити перед ледарями пи-

тання: або навчайтесь, або залиште університет. Деканат багато разів давав відстрочки; студентам, що не склали заліків, дозволялося складати заново. Майже протягом року Шуляченко і Краснящих входили до складу студентів факультету, хоча й мали по 5 заборгованостей. Зараз вони виключені з університету, але після того як... пішли за власним бажанням. Тепер вони успішно працюють на виробництві.

Цього року з самого початку комсомольське бюро вирішило суворо контролювати хід учбової, самостійної роботи. І не будемо панькатися з ледарями.

В. БЕЛЯЄВ,
член бюро.

Вивчаємо Харківський економічний район

У ЗВ'ЯЗКУ з створенням Харківського економічного району суттєво змінилась тематика дипломних робіт студентів географічного факультету.

Зараз їх сили і знання спрямовані на вивчення економіки та природних умов Харківської, Сумської і Полтавської областей.

Економгеографі під керівництвом доцента Трипільця, старшого викладача Гука та Красильщикова збирали матеріали, які характеризують економіку окремих районів, колгоспів, підприємств. Фізгеографи поділились на групи по 14—15 чоловік. Кожна група очолювалась доцентом або кандидатом наук.

Була проведена значна підготовча робота. Студенти прослухали спеціальні інструктивні лекції, кожен одержав вказівку, де він буде працювати, з якою літературою треба ознайомитись, які завдання буде вирішувати, що необхідно взяти з собою тощо. Дипломники ретельно вивчили картографічний матеріал, забезпечили себе необхідними викопівками карт.

Зараз студенти пишуть звіти, узагальнюють дані польових досліджень, виділяють основне, що дійсно характеризує природні умови району.

Все зроблене — тільки початок великої роботи. Однак цього вже немало. Зібрані матеріали будуть використані для написання повноцінних дипломних робіт і в той же час допоможуть працівникам кафедр економгеографії, регіональної і загальної фізичної географії скласти дані фізико-гео-

графічного районування Харківського економічного району.

Можна назвати багатьох студентів, що сумлінно працювали. Це Хорунжа, Шаповалова, Шаталюк, Оришко, Степашко, Гриценко. На жаль, були й такі, які нічого не зробили протягом перших 25 днів, пояснюючи це різними об'єктивними і необ'єктивними причинами. Але все ж більша частина студентів працювала по-справжньому, добре розуміючи всю важливість дорученого завдання.

Слід відзначити чуйне ставлення до нашої роботи з боку місцевих радянських організацій.

Багато побачили ми під час практики чудових місць на нашій Україні. Ріки, долини, золотисті пляжі, гаї та луки, — все це таке чудове і привабливе, запам'ятеється надовго. Відвідували ми багато історичних пам'яток, різних місць, з якими пов'язані видатні події з життя народу або діяльність видатних письменників. Про безсмертну славу Петровських полків нагадали нам історичні пам'ятники Полтави.

На сільських шляхах вже не зустрінеш пішохода з торбинкою заплечима. У сільській пейзаж вже міцно увійшли велосипеди, автомашини, мотоцикли. А по неділях вулиці наповнені гарно одягненими колгоспниками, завжди багато глядачів в залі будинку культури.

Так, практика була дуже корисною: студенти набули багато нових знань з своєї спеціальності і ближче познайомились з життям народу, з життям колгоспників.

Хочеться висловити кілька по-

Редакція газети «Харківський університет» оголошує конкурс

на краще оповідання, нарис, вірш, малюнок, присвячені 40-й річниці Жовтня.

За кращі твори встановлюються премії:

Одна перша — 150 крб.

Дві другі — 100 крб.

Три треті — 50 крб.

Підготовані до конкурсу твори надсилати до редакції.

Останній строк —

1 листопада.

В конкурсі можуть взяти участь студенти, викладачі, працівники університету.

ПО ВУЗАХ КРАЇНИ

350 КІЛОМЕТРІВ НА БАЙДАРКАХ

Влітку група туристів-альпіністів Мінського медичного інституту зробила цікавий похід на Байдарках. Під час походу студенти проводили санітарно-гігієнічне обслуговування води з метою з'ясування можливості використання води річок для пиття, господарських і технічних потреб. «Советский медик».

УЧБОВИЙ ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ЦЕНТР

В лабораторіях кафедри радіофізики Воронежського державного університету розпочато монтаж радіовимірального і телевізійного устаткування. Це устаткування дасть змогу студентам проводити контроль ряду існуючих складних вимірвальних радіоприладів, а також мати свій учбовий телевізійний центр.

«Воронежский университет».

ФОТОВИСТАВКА ІСТОРИКО-РЕВОЛЮЦІЙНИХ МІСЦЬ

Працівники кабінету марксизму-ленінізму Дніпропетровського ордена Трудового Червоного Прапора гірничого інституту влаштували фотоілюстраційну виставку історико-революційних місць м. Дніпропетровська. В ній розміщені фотографії і тексти, які розповідають про славі революційні традиції робітничого міста чавуну, сталі, прокату.

«Артемовець».

КОНКУРС НА КРАЩИЙ ХУДОЖНІЙ ТВІР

Дирекція і літературна студія Київського державного педагогічного інституту ім. Горького на честь 40-річчя Великого Жовтня оголосили конкурс на кращий художній твір.

«За педагогічні кадри».

ІНСТИТУТСЬКІ СТЕНДИ НА ОБЛАСНІЙ ВИСТАВЦІ

В павільйоні культури Пензенської обласної промислової і сільськогосподарської виставки розміщені стенди, на яких відображається учбова, науково-дослідна, культурно-масова і спортивна робота Пензенського індустріального інституту.

«За инженерные кадры».

ДОПОМОГА В ЗБИРАННІ ВРОЖАЮ

Понад тисяча студентів Саратовського державного університету ім. Чернишевського виїжджали на збирання врожаю в колгоспні області, Ті, що особливо відзначились, премійовані правліннями колгоспів і дирекціями радгоспів.

«Ленинский путь».

ПОДАРУНОК КРАЩИМ

Під час літніх канікул профспілковий комітет Уральського політехнічного інституту ім. Кірова організував для відмінників навчання і активістів громадської роботи екскурсії по містах країни — Ленінград, Київ, Одеса, Тбілісі, Рига.

«За индустриальные кадры».

ГУРТКОМ ЛЕКТОРІВ - АТЕЇСТІВ

У Київському державному університеті організовано гурток лекторів-атеїстів. Вони пишуть і читають на підприємствах та у підшефних колгоспах лекції на антирелігійні теми. Робота гуртка викликає жвавий інтерес багатьох студентів не тільки університету, а й різних вузів країни.

Партійний комітет університету створює для гуртка з фондів університетської бібліотеки спеціальну бібліотеку атеїстичної літератури.

«За радянські кадры».

Редактор
В. БУДНІКОВ